

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobkyně: **X.**, narozená dne X.
bytem X.

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2024, č.j. OAM-860/ZA-ZA11-P09-2023

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2024, č.j. OAM-860/ZA-ZA11-P09-2023 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze domáhala zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž byla její žádost o mezinárodní ochranu shledána nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno podle § 25 písm. i) zákona o azylu.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně namítala, že si žalovaný neopatřil dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí a nevycházel tak z dostatečně zjištěného stavu věci, odůvodnění napadeného rozhodnutí je nedostatečné, její žádost o mezinárodní ochranu neměla být vyhodnocena jako nepřipustná, neboť žalobkyně splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu, a

napadené rozhodnutí porušuje Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a Úmluvu o právním postavení uprchlíků.

3. Ke svému azylovému příběhu uvedla, že v současné době prochází procesem pomalé tranzice pohlaví, současně trpí nevyléčitelnou nemocí HIV. Návratu do vlasti se obává ze zdravotních důvodů, neboť by nemohla pokračovat v procesu tranzice a také v léčbě HIV. S nemocí se začala znovu léčit a při vhodném nastavení léčby bude moci vést řádný život, při nepodstupování léčby však jde o nemoc smrtelnou. Žalobkyně rozporovala závěr žalovaného, že ve své opakované žádosti nepředložila žádné nové skutečnosti nebo zjištění. Namítala, že pohovor provedený v roce 2023 byl zaměřen výlučně na zjištění podrobností o jejím nelegálním pobytu v ČR a vysvětlení systému Dublinského řízení a nebyl jí dán prostor k vyličení důvodů pro podání opakované žádosti. Žalovaný nedostal své povinnosti zjistit stav věci bez důvodných pochybností, když opomenul posoudit její genderovou identitu a odvolával se na předchozí posouzení, které se však týkalo pouze sexuální orientace žalobkyně. Žalobkyně v době předchozího řízení nebyla trans ženou (hormony začala brát od roku 2020), proto její trans identita ani nemohla být předmětem zkoumání. Situace trans osob je specifická a odlišná od situace leseb a gayů, žalovaný tak měl řádně odůvodnit, proč novou genderovou identitu žalobkyně nepovažuje za novou skutečnost ve smyslu §11a zákona o azylu. Dále zdůraznila i nutnost posouzení aktuální dostupnosti léčby HIV v zemi původu, na kterou měla dopad i epidemie COVID-19. V neposlední řadě namítala, že žalovaný pochybil, když ji neidentifikoval jako zranitelnou osobu.
4. K žalobě byly přiloženy tři lékařské zprávy, dvě ze Sexuologického ústavu Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a jedna ambulantní zpráva z Fakultní nemocnice Bulovka; dále též Potvrzení o zahájení léčby pro změnu pohlaví.
5. Na základě výše uvedeného žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení žalovanému.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobkyně

6. Žalovaný se k žalobě vyjádřil a po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobou nesouhlas. Shledal, že opakovaná žádost není přípustná, neboť žalobkyně neuvedla žádnou novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu. Tvrzenými problémy spojenými se sexuální orientací žalobkyně se v potřebném rozsahu zabýval, stejně tak i postavením a situací příslušníků LGBTI komunity X. Pokud žalobkyně uvádí podstupovanou tranzici jakožto novou skutečnost, měla tento zahájený lékařský proces žalovanému doložit v průběhu správního řízení. Toto však neučinila a pouze se odvolávala na pobírání léků od kamarádky X. Vzhledem k tomu, že žalobkyně neučinila kroky k oficiálnímu procesu transformace pohlaví ani během svého legálního pobytu na území EU spojeného s přístupem ke zdravotnímu pojištění, shledal žalovaný nevěrohodným tvrzení, že právě tato léčba je důvodem její neochoty vrátit se do vlasti.
7. Dále žalovaný poznamenal, že soud jej zavázal zabývat se zranitelností žalobkyně v návaznosti na zrušené rozhodnutí, jímž byla shledána Spolková republika Německo příslušnou k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobkyně nespecifikovala, jak měla být na svých právech zkrácena nyní, v rámci řízení předcházejícího žalobě.
8. Žalovaný závěrem navrhl, aby žaloba byla v plném rozsahu zamítnuta.
9. V replice žalobkyně uvedla, že sexuální orientace je odlišná od genderové identity, zprávy o zemi původu jsou zastaralé, trans osoby jsou zranitelnější než lidé s minoritní sexuální

orientací, nyní prochází řádnou hormonální terapií; žalovaný o procesu tranzice věděl, pohovor byl veden pro účely identifikace příslušného státu dle tzv. Dublinského nařízení, měl být proveden důkladnější pohovor s důrazem na samotné důvody žádosti; v její věci existují nové skutečnosti.

IV. Obsah správního spisu

10. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně v poskytnutí údajů k žádosti dne 30. 6. 2023 uvedla, že X. nikdy nebyla politicky aktivní, je svobodná a bezdětná. Poprvé se na území České republiky dostala v roce X. a v roce 2019 jí nebyla prodloužena doplňková ochrana, pak asi rok a půl žila v SRN. Do České republiky opětovně přicestovala v prosinci 2020 a od té doby tu nepřetržitě pobývá. Pobytové oprávnění ani vízum neobdržela v žádném jiném členském státě, stále má však platný průkaz žadatele o mezinárodní ochranu ze SRN. Diagnóza HIV+ byla žalobkyni stanovena v České republice, užívala pravidelně X., a to až do prosince 2020. Aktuálně na sobě nepociťuje negativní vliv onemocnění ani netrpí psychickými obtížemi, kvůli nimž byla v SRN dvakrát v nemocnici, také bere hormony vzhledem k přestupu na opačné pohlaví.
11. Během pohovoru vedeného dne 30. 6. 2023 žalobkyně uvedla, že v SRN začala proces transformace a nebyla jí poskytnuta mezinárodní ochrana, takže musela odejít. V SRN probíhala také léčba HIV, jež byla hrazena z veřejného zdravotního pojištění, avšak trvalo několik měsíců, než jí byla léčba nastavena. V České republice neměla žádné pobytové oprávnění, ale nechtěla žádat o mezinárodní ochranu vzhledem ke svým nepříjemným zkušenostem. Česká republika je první země, v níž byly žalobkyni sejmuty otisky prstů, a Dublinské nařízení omezuje její možnosti výběru. Na závěr pohovoru žalobkyně prohlásila, že nejistota ohledně jejího pobytového statusu může ovlivnit její zdraví. Na podporu svých tvrzení nechtěla doložit žádné materiály.
12. Ve správním spisu jsou rovněž obsaženy podklady pro napadené rozhodnutí, a to rozhodnutí správního orgánu č. j. OAM-582/ZA-ZA14-P05-PD1-2015 ze dne 25. 7. 2018 o neprodloužení doplňkové ochrany žalobkyni, informace nashromážděné v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv X. (konkrétně Informace MZV ČR ze dne 12. 3. 2024 a Informace OAMP – X. – Bezpečnostní a politická situace v zemi – Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 4. 9. 2023). Součástí spisu jsou i další podklady, které žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení týkajícího se přemístění žalobkyně do SRN, které nicméně pozbyly relevanci a aktuálnost.
13. Žalovaný vydal žalobou napadené rozhodnutí ze dne 29. 4. 2024. V něm stručně shrnuje průběh předchozího řízení následovně: Dne 30. 6. 2015 podala žalobkyně svou první žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný jí v minulosti rozhodnutím č. j. OAM-582/ZA-ZA14-VL18-2015 ze dne 12. 2. 2016 udělil doplňkovou ochranu na 24 měsíců, a to vzhledem k X. Dne 18. 12. 2017 žalobkyně požádala o prodloužení doplňkové ochrany, nicméně žalovaný rozhodnutím č. j. OAM-582/ZA-ZA14-P05-PD1-2015 ze dne 25. 7. 2018 rozhodl o neprodloužení této ochrany, neboť došlo k zásadním změnám v X. Žalobu podanou proti tomuto rozhodnutí Městský soud v Praze svým rozsudkem č. j. 1 Az 48/2018-30 ze dne 3. 4. 2019 zamítl. Žalobkyně podala následně kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně, ten však řízení svým usnesením č. j. 7 Azs 138/2019-44 zastavil. Následně podala žalobkyně opakovanou žádost o mezinárodní ochranu dne 25. 6. 2023.

14. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný konstatoval, že žalobkyně k opakované žádosti uvedla, že žádá ze zdravotních důvodů, zejména kvůli své transformaci z jednoho pohlaví na druhé, a také kvůli sociálnímu a politickému prostředí X. Žalovaný shledal, že tyto důvody jsou stejné jako v minulém řízení, kdy se jimi dostatečně zabýval a rozhodl o neprodloužení doplňkové ochrany. Připomněl, že ve svém rozhodnutí č. j. OAM-582/ZA-ZA14-P05-PD1-2015 ze dne 25. 7. 2018 uvedl, že sama žalobkyně hovořila o existenci organizace X., která poskytuje pomoc osobám s odlišnou sexuální orientací, a to včetně sociální a právní pomoci i zajištění případných operací na změnu pohlaví apod. Již během předchozího řízení bylo tedy zřejmé, že transformace žalobkyně na druhé pohlaví není naprosto nijak vázána na její pobyt v ČR, což ona sama svými tvrzeními potvrdila. Co se zdravotního stavu žalobkyně týče, je sice HIV pozitivní, ale v poskytnutí údajů jasně uvedla, že na sobě nepociťuje negativní vliv onemocnění. Minimálně během nelegálního pobytu v ČR v X. nepodstupovala žalobkyně žádnou léčbu na HIV a ostatně ani nikdy nezačala oficiální proces transformace pohlaví, kdy pouhé pobírání léků od kamarádky X. nespadá pod takovou oficiální léčbu. Žalobkyně však nepředložila žádný dokument prokazující započetí transformace, přestože tu v současné době označuje za jeden z hlavních důvodů neochoty vrátit se do vlasti. Pokud takové kroky neučinila žalobkyně ani během období, kdy měla na území EU legální pobyt, zahrnující i možnost zdravotního pojištění, a tedy možné návštěvy příslušných lékařů a podstoupení zákroků či medikace, nepovažoval žalovaný za věrohodné tvrzení, že právě tato léčba je důvodem, proč se žalobkyně nemůže vrátit do vlasti. A to bez ohledu na to, že žalovaný již v předchozím řízení prokázal, že tyto možnosti jsou X. pro zájemce dostupné. Žalovaný tedy uzavřel, že žalobkyně neuvedla žádné konkrétní nové skutečnosti nebo informace, které by na závěrech z předchozího řízení mohly cokoliv změnit, proto žalovaný neshledal důvod pro meritorní přezkoumání žádosti.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze o věci samé rozhodl bez jednání, neboť postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“).
16. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Soud vyšel v dané věci z následujících právních předpisů:
18. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu *žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřijatelnou podle § 11a odst. 1.*
19. Podle § 10a odst. 2 zákona o azylu *je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřijatelná, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany.*
20. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu *podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přijatelnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní*

ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

21. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu řízení se zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřijatelná.
22. K tomu, aby se správní orgán mohl znovu věcně zabývat opakovanou žádostí žadatele o udělení mezinárodní ochrany, je nezbytné, aby existovaly nové skutečnosti nebo zjištění, které mají určitou přidanou hodnotu a kvalitu oproti předchozí žádosti. Z tohoto pravidla vychází relevantní judikatura Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“), který v rozsudku č. j. 9 Azs 5/2009–65 ze dne 11. 6. 2009 seznal: „*Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.*“ V tomto rozsudku dále uvedl, že „*zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele, např. udělení azylu matce nezletilé žadatelky, jejíž žádost již byla pravomocně zamítnuta; k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57.*“
23. Ke kritériím posuzování opakovaných žádostí se vyslovil rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, kde uvedl: „*Odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřijatelnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.*“
24. K věcnému posouzení opakované žádosti o mezinárodní ochranu (tedy v situaci, kdy o první podané žádosti již bylo pravomocně rozhodnuto) lze přistoupit pouze za splnění výše vymezených podmínek. Soud nesouhlasí se žalovaným, že žalobkyně se v současném řízení o udělení mezinárodní ochrany dovolávala totožných důvodů udělení mezinárodní ochrany jako v předchozím řízení. Za významnou změnu okolností soud považuje proces pomalé tranzice pohlaví, který žalobkyně v současné době podstupuje. Z předchozího rozhodnutí č. j. OAM-582/ZA-ZA14-P05-PD1-2015 ze dne 25. 7. 2018 o neprodloužení doplňkové ochrany přitom vyplývá, že žalobkyně ve své žádosti o prodloužení doplňkové ochrany uváděla obavy z pronásledování z důvodu své sexuální orientace, nikoli z důvodu procesu změny pohlaví. Žalovaný sice tvrdil, že si opatřil obecné informace o tamějším postavení LGBTI komunity, avšak podstatné je, že ve své argumentaci se zaměřil na nebezpečí pronásledování nebo vážné újmy hrozící žalobkyni konkrétně jakožto homosexuálnímu muži. Oproti tomu v současném řízení žalobkyně výslovně uvedla svou transformaci z jednoho pohlaví na druhé jako důvod pro svou opakovanou žádost o mezinárodní ochranu. Tuto skutečnost v předchozím řízení ukončeném v roce 2018 neuváděla a ani uvádět nemohla, neboť transformaci započala v SRN v roce 2020 bez

lékařského dozoru. Je tedy splněna podmínka, že se jedná o skutečnost, jež nebyla bez vlastního zavinění žadatelky zkoumána v předchozím řízení. Zároveň se jedná o skutečnost, která by jednoznačně mohla mít dopad do hmotněprávního postavení žalobkyně, a to jak započatý proces transformace, tak jeho dokončení vedoucí ke změně pohlaví, neboť celý proces je doprovázen významnými změnami v osobnostní a společenské sféře života žalobkyně. Obdobně např. seznal NSS v rozsudku ze dne 31. 8. 2012, č.j. 4 Azs 26/2012–21, že těhotenství ženy a narození dítěte je důvodem, který by měl být posouzen v novém řízení o udělení mezinárodní ochrany. V této souvislosti soud poukázal na to, že možnost zastavení řízení pro nepřípustnost žádosti představuje výjimku ze zásady, že žalovaný je povinen posoudit věcně skutečnosti uváděné žadateli o udělení mezinárodní ochrany, a tuto výjimku je tedy třeba vykládat a aplikovat restriktivně.

25. Žalovaný se však v odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti transformaci žalobkyně věnoval v extrémní stručnosti a primárně odkázal na své rozhodnutí ze dne 25. 7. 2018. V tomto předchozím rozhodnutí uvedl, že sama žalobkyně hovořila o existenci organizace X., která poskytuje pomoc i zajištění operací na změnu pohlaví, a došel k závěru, že transformace žalobkyně tedy není vázána na její pobyt v ČR. Na základě toho žalovaný usoudil, že změna pohlaví, kterou žalobkyně podstupuje, nepředstavuje novou skutečnost vyžadující opětovné meritorní zkoumání žádosti žalobkyně. Tento závěr žalovaného však nemůže obstát. Jakkoli se předchozí rozhodnutí žalovaného věnovalo situaci LGBTI komunity X., učinilo tak pouze na okraj a rozhodně se nezabývalo situací trans osob dopodrobna. To je pochopitelné, neboť žalobkyně v té době žádnou tranzici nepodstupovala a odvolávala se pouze na své obavy z pronásledování z důvodu sexuální orientace. Avšak za takovýchto okolností žalovaný zásadně pochybil, když se v napadeném rozhodnutí pouze odkázal na své předchozí rozhodnutí, které se tranzicí žalobkyně nezabývalo a ani zabývat nemohlo. Jestliže žalobkyně během prvního pohovoru výše popsanou organizaci zmínila, bylo tomu v kontextu popisu obecné náplni činnosti spočívající v pomoci osobám s odlišnou sexuální orientací, nikoli specificky k možnosti či nemožnosti podstoupit operaci na změnu pohlaví X. Nadále je třeba zdůraznit, že i podklady k situaci LGBTI komunity X., ze kterých žalovaný ve svém původním řízení vycházel, pocházejí z roku 2017. Lze tedy pochybovat o jejich relevantnosti a aktuálnosti. Žalovaný si však nové podklady k situaci trans osob neopatřil, čímž zatížil své rozhodnutí závažnou vadou, neboť ve svém zhodnocení existence nových skutečností ve smyslu zákona o azylu vycházel z neaktuálních podkladů a z předchozího rozhodnutí, které se tématu tranzice žalobkyně nevěnovalo. Tvzení žalovaného, že již v předchozím řízení prokázal, že možnost podstoupení transformace je X. dostupná, pak soud shledává ničím nepodložené, neboť žalovaný se touto otázkou ani v předchozím rozhodnutí nezaobíral důkladně.
26. V napadeném rozhodnutí žalovaný dále poznamenal, že žalobkyně neučinila kroky k oficiálnímu procesu transformace pohlaví ani během svého legálního pobytu na území EU v X. spojeného s přístupem ke zdravotnímu pojištění a možností podstoupení příslušných zákroků. Shledal tak nevěrohodným tvrzení, že právě tato léčba je důvodem neochoty žalobkyně vrátit se do vlasti, zvláště když žalovaná v předchozím řízení tvrdila, že tyto možnosti jsou X. dostupné. Ve vyjádření k žalobě pak žalovaný konstatoval, že pokud žalobkyně uvádí podstupovanou tranzici jakožto novou skutečnost, měla tento zahájený lékařský proces žalovanému doložit v průběhu správního řízení. Toto však neučinila a pouze se odvolávala na pobírání léků od kamarádky X. Soud v tomto ohledu uznává, že žalobkyně měla možnost prokázat svou tranzici v průběhu správního řízení o její opakované žádosti.

Jak však NSS uvádí ve svém rozsudku ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40: „Žadatel je povinen prokázat jím tvrzené skutečnosti, je-li to v jeho možnostech, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují.“ Břemeno důkazní je tedy rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán. Jsou-li žadatelem o udělení mezinárodní ochrany důvody uvedené v § 12 zákona o azylu alespoň tvrzeny, správní orgán má povinnost je prověřit (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 2 Azs 60/2008-58). Žalobkyně přitom v poskytnutí údajů ke své opakované žádosti dne 30. 6. 2024 jasně uvedla, že žádá o mezinárodní ochranu zejména kvůli své transformaci z jednoho pohlaví na druhé. Při pohovoru k žádosti dne 30. 6. 2024 také uvedla, že v SRN započala proces transformace, a to pobíráním hormonů, které si sháněla od své kamarádky X. Je tedy zřejmé, že během správního řízení žalobkyně proces transformace jednoznačně uvedla jako důvod pro podání své opakované žádosti. Žalovaný však zaměřil pohovor na pobyt žalobkyně v SRN a její přicestování do ČR, na jakékoli zjišťování detailnějších informací o procesu transformace rezignoval. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25.07.2019, č. j. 1 Azs 181/2018-29 „[a]ni případné nesplnění povinnosti součinnosti účastníka řízení označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu) nezabývá správní orgán povinností zjistit podstatný skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu)“. Pokud žalovaný považoval za nezbytné doložení důkazů o probíhajícím procesu tranzice ze strany žalobkyně, měl se na podrobnosti ohledně procesu a plánů žalobkyně zeptat a vyzvat ji k doložení relevantních důkazů. Soud tak shledává, že žalovaný pochybil, když dostatečně nezjistil skutkový stav a následně neposoudil transformaci žalobkyně jako novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu.

27. Z judikatury dále vyplývá, že postup správního orgánu ve vztahu k posouzení relevantních změn v zemi původu cizince musí být zvláště pečlivý, neboť správní orgán by se případnými změnami měl zabývat bez ohledu na to, zda žadatel tuto změnu v žádosti výslovně tvrdí, přičemž pro posouzení je podstatný taktéž čas, jenž uplynul v mezidobí od podání první žádosti (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Azs 185/2017-38). V kontextu opakované žádosti žalobkyně uplynulo téměř 6 let od vydání rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany, přičemž žalovaný se ve vztahu k situaci trans osob a zároveň i k dostupnosti léčby HIV odkazoval na informace shromážděné v tomto předchozím řízení. Soud tak shledává pochybení i v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu ohledně relevantních změn v zemi původu žalobkyně, kterými se žalovaný měl povinnost zabývat, a to bez ohledu na to, zda žalobkyně tyto změny tvrdila. Zejména se žalovaný naprosto opominul věnovat dostupnosti léčby HIV X. Již v předchozím řízení byl přitom zdejší soudem v rozsudku ze dne 21. 11. 2023, č. j. 21 Az 33/2023 vyzván, aby se zaměřil na posouzení, zda, jak a kdy by mohla pokračovat aktuální léčba žalobkyně po přemístění do SRN a zda by její přemístění nemohlo nést skutečné riziko značného a nevratného zhoršení zdravotního stavu. Toto posouzení je naprosto nezbytné i ve vztahu k zemi původu žalobkyně, žalovaný se mu však nevěnoval a své rozhodnutí tak zatížil vadou.
28. Jelikož soud seznal, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění, rozhodl na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s. o zrušení žalobou napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Soud za těchto okolností nepovažoval za nutné provádět další dokazování, zejm. k žalobě přiloženými lékařskými zprávami, které byly zaslány rovněž žalovanému. Bude na žalovaném, aby k nim v dalším řízení přihlédl a zahrnul je jako podklad pro dokazování.

29. V novém řízení vyjde žalovaný ze závěru, že probíhající proces změny pohlaví žalobkyně je novou skutečností ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu. Žádost posoudí meritorně se zřetelem ke všem důvodům pro udělení azylu i doplňkové ochrany, vyjde přitom z informací sdělených žalobkyní (včetně zjištění učiněných při novém pohovoru, který provede) i z údajů o jejím zdravotním stavu a zároveň z aktuálních, relevantních a adresných informací o zemi původu. Řádně a důkladně bude zhodnocena možnost žalobkyně dokončit proces změny pohlaví i dostupnost léčby HIV X., a to vzhledem k jejím individuálním poměrům. V kontextu nových skutečností žalovaný také vyhodnotí, zda je žalobkyně zranitelnou osobou a případně tomu přizpůsobí průběh řízení.
30. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s. je žalovaný vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
31. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalobkyni náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 24. října 2024

JUDr. Václav Kočka-Amort, v.r.
samosoudce